213 szám.

A „KELET" előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet" mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhau) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttási czikkek
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, szerda, szeptember 21

Olvasóinkhoz!

Lapunk előfizetőinek eddig tanusitott szives pártfogását kérjük e helyen a közeledő uj évnegyed alkalmából.

A tizenegy éves mult, mely alatt e lapnak az 1867-ki kiegyezés törvénybe foglalt pontjaiban mindig egy és változatlan programmja volt; az elszántságig menő határozottság és nyiltság, melylyel jó meggyőződésünknek csöndes ugy, mint válságos időkben, a nép ezreivel ugy, miként egyesekkel szemben mindig férfias hangot adánk, — felment a kötelezettség alól, hogy ezután követendő elveink és magatartásunk hosszabb fejtegetésébe bocsatkozzunk. Maradunk ezután is, a kik eddig valánk.

Nem tehetjük azonban, hogy ezuttal ne hivjuk fel szives pártfogóink figyelmét azon nagy előhaladásra, melyet fáradság és áldozat árán, részben a körülmények közreműködésével lapunk szerkesztésében elérnünk sikerült. A mig pár évtizeddel előbb a Kolozsvártt megjelenő hirlap csak egy hét multán hozhatott nyilvánosságra budapesti közleményeket, s a mig lapunk megindulásakor, a néhány szóból álló táviratokat leszámitva, csak két nappal a budapesti hirlapok megjelenése után adhatta tudtul vidéki olvasóinak az amazokban foglalt közleményeket, ma tulzás nélkül állithatjuk, hogy a Budapestés Kolozsvár közötti távolságot lapunkra nézve időben sikerült teljesen elenyésztetnünk, sőt **hasábokra menő értesitések egy fél nappal előbb látnak napvilágot lapunkban Kolozsvártt, mint ugyanaz Budapesten.** Naponként érkező s hasábokra terjedő eredeti táviratainktartalmának nagy része ugyanis, **Budapesten csak a másnap reggel megjelenő lapokban olvasható,** azon egyszerü körülménynél fogva, mivel lapunk estve jelenvén meg Kolozsvártt, távirati úton azt is nyilvánosságra hozhatja, a mi budapesti, estieknek nevezett, de délben megjelenő lapokban még nem volt közölhető és a másnap reggeli kiadásra van fentartva.

Másrészt a gyorsvonat Budapestről késő estve indulván el Kolozsvárra, fővárosi tudósitóink lapunk számára postára tehetik a másnap megjelenendő budapesti lapoknak már kész anyagát, melyet aztán Kolozsvártt egy nap közölhetünk amazokkal, s helyben egy nappal előbb, vidéken egyidejüleg irott tudósitásból is eltalálják olvasóink a „Kelet"-ben a budapesti lapok által közlötteket.

Szükségesnek találtuk ezt eként részletezve adni elő, hogy előfizetőink meggyőződést szerezhessenek első tekintetre hihetetlennek látszó, fennebbi állitásunk igazságáról.

A „Kelet" azonban jövőre is nemcsak országos érdekeket képviselő lap, hanem speciáliter az erdélyi részek organuma kiván maradni és neves irók kezéből vett vezérczikkeinkben, vidéki tudósitásaikban, gonddal szerkesztett tárcza, tanügy, irodalom és művészet, törvényszéki csarnok, hir és közgazdaság czimü rovatainkban, sőt budapesti leveleinkben is mindig kiváló tekintettel vagyunk az erdélyi hazarészre. Az országgyülés megnyiltának közeledtével ezután rendes szemlét adunk a magyar lapokról, s egy héten kétszer-háromszor a bukarestiekről is. Szóval törekedünk teljes erőnkből megfelelni a bizalomnak, melylyela nagy közönség előfizetéseiben megajándékoz.

A „Kelet" előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 „ 50 kr.

A „Kelet" szerkesztősége.

A KÖZIGAZGATÁS.

A miniszterelnök debreczeni beszéde, a mint azt megszoktuk Tisza Kálmántól, ép oly tartalmas, mint a mily nyomatékos. Magával hozza ezt azon állás is, melyet a kormányelnök Magyarország sorsának intézésében elfoglal; mert ha valakinek módjában áll jövendőt mondani, ugy ez ország miniszterelnöke legtöbb joggal teheti azt, mert e jövőnek hivatalánál fogva, enmaga a mestere. Több fontos tárgyra kiterjed ezuttal is a kormányelnök jövendőmondása; mi ezuttal csak közigazgatásunknak előre jelzett sorsáról kivánunk szólani, s nem tartjuk feleslegesnek a kormányelnök idevágó szavait szó szerint idézni:

„Ujabban a közigazgatás kérdése foglalkoztatja nagyon az elméket. Én t. választók azon nézetben vagyok, hogy lehet jó közigazgatás, lehet állami közigazgatás, ha a kellő elemek meg vannak választott tisztviselőkkel, lehet nem jó közigazgatás, lehet nem állami közigazgatás, ha nem jól rendezzük a dolgokat kinevezett tisztviselőkkel. Itt tehát a czél az, melyre tekinteni kell s erre nézve magam is azt mondom, hogy a modern államokra nézve a jó közigazgatás oly fontos tényező, hogy ha azt a történelmi alapokon fejlett közigazgatási rendszer mellett elérni nem lehet, el kell érni ugy is, ha azzal szakitánk. — De azt is hiszem, hogy azon meggyőződésnek, hogy azt elérni ne lehessen, nincs itt az ideje. A magam részéről mindenekelőtt szükségesnek tartom különösen a megyéket illetőleg, a mai közigazgatást azon helyzetbe hozni, hogy meg legyen a phisikai lehetősége annak, hogy feladatainknak megfeleljenek; mert nem lehet azt tagadni, ujabb törvényeink annyi uj teendőt ruháztak a közigazgatási tisztviselőkre, mig különben azok száma és helyzete jó részt ma is az, a mi 1870-ben volt, — hogy majdnem lehetetlen, hogy oly pontossággal és gyorsasággal megfeleljenek hivatásuknak, mint kellene. En tehát részemről azon fogok lenni, hogy ezen közigazgatásnak adassék meg a mód bebizonyitani, a közigazgatás tovább folytatására való képességét, azon fogok lenni, hogy egy qualificationális törvény által, némely egyes esetekben tapasztalt visszaéléseknek eleje vétessék. A magam részéről csak akkor foguám magamat fájó szivvel elszánni a régi közigazgatási rendszerrel szakitani, ha azon meggyőződésre jutnék, hogy nincs meg többé ez országban az elem, melylyel ezen uton a közigazgatást jóvá tenni lehet."

Sejtjük előre, hogy az ellenzék mód nélkül elégedetlen lesz a miniszterelnök ezen nyilatkozatával. El fog mondatni, hogy a kormányelnöknek nincsenek eszméi, s nagyobb szabásu reformra képtelen! Tél-túl foldozgat, de gyökeres orvoslásra nincs bátorsága.

És a mennyiben hiba volna, hogy a kormányelnök a rendelkezésére álló hatalommal és befolyással hatra-vakra nem valósit meg tetszetős új eszméket, s azok kedvéért nem forgat fel minden létezőt, nem szaladgál elméletileg csillogó ideák után, s az országot nem teszi ki experimentumoknak — ez a hibája Tisza Kálmánnak csakugyan megvan. Ő határozott, de óvatos államférfiu, a meglevőt sohasem dobja áldozatul a csak képzeletben létezőért, s nem szokása kivágni a nemzet életében mély gyökeret vert fát, a mig abban elégséges életerő van, a divatos nevü, sokat kinálgatott ifju csemetéért, melyre nézve még mindig fennáll a kétes kérdés, vajjon honi talajunkban megél-é, és ha megélt, terem-e nálunk a külföldiekhez hasonló gyümölcsöket?

Gondolkodó ember egy hét alatt teremthet magának az államélet tág terére annyi új eszmét, mely felforgatója a réginek, a mennyi elég, hogy egy nemzet egy századig megfeküdje azok áldását. Gondolathiány esetében egy füzetke állambölcseleti munka is ad elég anyagot ily kisérletekre, s valójában valamely nemzet vezéregyéniségének sokkal nehezebb a mindig gáncsolt létezőt fentartani, mint az elméletileg általánosan dicsért, mert a mi viszonyaink által ki nem próbált új eszméket megvalósitani és el nem csábittatni azon sok szép elmélet által, melyeket erős elmék az államban élő emberek boldogitása czéljából kitaláltak.

Kétségtelenül a magyar miniszterelnök is nagy odiumot vesz magára, midőn kimondja, hogy a mig teljes hasznavehetetlenségéről meg nem győződött, a jelenlegi rendszerhez ragaszkodik, mert a mostani közigazgatást valóban senki sem magasztalja. Csakhogy e rendszer az autonomia alapjain nyugszik, s az pedig hazánkban a messzi multba ágazó mély történelmi traditióval bir. Ily institutiókat, melyek egy évezred folytán annyira összenőttek a nemzet életével, erőszakosan kiszakitani nem lehet, mert sok az, a mi egy nemzeti életben vele szakad, s még akkor is fenmarad a kérdés, vajjon a helyére állitott uj intézmény jobb lesz-e a réginél? Igen találóan jegyezte meg a miniszterelnök, hogy kinevezés mellett is ép ugy lehetséges rossz közigazgatás, mint autonomia mellett jó. Először meg kell adni a meglevőnek életfeltételeit, hogy jóvá lehessen, s ha minden tényező megadása után a nemzet tehetetlennek fogja bizonyitani magát arra, hogy önmagát kormányozza, akkor áll elő annak szüksége, hogy a kormány maga szervezzen, illetőleg nevezzen ki neki közigazgatási tisztviselő kart.

Még a kinevezés hivei is kénytelenek beismerni azt, hogy azon kirivó hiányok mellett, melyekben a jelenlegi organismus szenved, képzelhetetlen a jó administratió. A szerfelett megszaporodott közigazgatási teendők egyes tisztviselőket a functiók olyan halmazával terhelnek meg, melyet lelkiismeretesen elkezelni a képtelenségek közé tartozik. Ez egyik betegsége az administratiónak.

A pénz értékének csökkenése s a művelt köröknek naponként szaporodó életszükséglete olyan anomáliát teremtett a közigazgatási tisztviselő társadalmi állása és fizetése között, mely szintén az elviselhetlenek közé tartozik. Hasonló állásban és hasonló teendők mellett bármely életpályán sokszorosan nagyobb jövedelemre tehetni szert, a nélkül, hogy az illető ki volna téve az ujbóli választás szeszélyeinek.

Ez a közigazgatás második nagyobb betegsége.

E kettőből önként következik a harmadik: hogy t. i. e pályára csak azok szánják magukat, a kik más téren nem tudnak megállani, tehát a tisztviselői kar nem elég képzett és számos esetben nem elég lelkiismeretes, melynek egyenes következménye, sok más okoktól még eltekintve, a rossz közigazgatás, mely alatt szenvedünk.

A mig az ilynemü hiányokon segitve nincs, addig egyátalán itéletet sem lehet mondani az autonomia üdvös vagy káros volta felett, annál inkább el volna hibázva az olyan törvényhozási intézkedés, mely alapos itélet nélkül új experimentátióba bocsátkoznék. A jelszó tehát, a mit a kormányelnök közigazgatásunkra nézve Debreczenben kimondott: meg kell adni a feltételeket a jelenlegi közigazgatási szervezetnek, hogy képességeiről tanuságot tehessen, a legjózanabb és leghelyesebb, melyet tapintatos államférfi maga elé tűzhet.

A király ő Felsége a tegnap délelőtt folyamában Tisza Kálmán miniszterelnököt egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. Ezután az uralkodó egy katonai tanácskozáson elnökölt, melyen Albrecht főherczeg, gr. Bylandt-Rheidt altábornagy közös hadügyminiszter, br. Edelsheim Gyulay lovassági tábornok, br. Beck altábornagy vezérkari főnök és néhány más tábornok volt jelen. A tanácskozások, melyek nemcsak a legutóbb végbement nagy hadgyakorlatok megbeszélésére, hanem a hadügyi administrácziót egyéb szakügyeire is kiterjedtek, délutáni fél két óráig tartottak. Ő Felsége délután visszautazott Gödölőre, Albrecht főherczeg és br. Beck altábornagy a délutáni gyorsvonattal utaztak el Bécsbe.

Gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter lakásán — (a pénzügyminiszter ugyanis egy lábbaj következtében a szobát őrizni) — tegnap d. u. több óráig tartó minisztertanács volt, mely számos folyó ügygyel, valamint az országgyülés munkaprogrammjával foglalkozott.

A képviselőház első ülése csak szeptember 26-án tartatik meg, a midőn a korelnök elnöklete alatt a képviselőválasztási jegyzőkönyvek fognak benyujtatni. Még ugyanaz nap vagy pedig a következő napon tartandó ülésen megy végbe a képviselőknek kilencz osztályba való kisorsolása is, melyek aztán kölcsönösen fogják egymást verifikálni. — Az országgyülésnek ő Felsége által trónbeszéddel való megnyitása f. hó 28-án délelőtt 11 órakor megy végbe a királyi várlakban.

A jövő évi közös költségvetési előirányzat megállapitására vonatkozó közös mi-

---

A KELET TÁRCZÁJA.

A SZINÉSZEKRŐL.

(Vége.)

Staudigl, énekes a bécsi udvari operánál, hasonló módon járt. Először egyik szinházi próbánál mutatkozott a betegsége. Hirtelen, énekközben elakadt, mert sem a szöveg, sem a zene nem jutott többé eszébe. Zokogva a porba omlott, s görnyedve huzódott a szinfalak mögé. Azon kérdésre, hogy talán beteg, könytől ázott kétségbeejtő arczczal felelt: „Oh bár csak igy lenne; sokkal rosszabb! Szorgalmasan betanultam a szerepet, s ime mintha eltörülték volna — vége van!" — Nem is játszott többé.

Davison, amerikai utjából visszatérve hazájába, Németországba, beszéd közben akárhányszor hamisan idézte legjobb szerepeinek egyikét vagy másikát. Pedig példányképe volt a szorgalmas szereptudóknak.

Fichtner, elkerülte némileg e szerencsétlen sorsot azzal, hogy idejekorán visszalépett a szinpadtól, midőn t. i. látta, hogy emlékezetében nem bizhat többé. De sajnos, nem mindegyik oly szerencsés, hogy ezt idejében megtehesse.

A legtöbb szinész, midőn idegrendszerének természetadta rugékonysága lazulni kezd, a tartós és állandó kimeritő tevékenység miatt, igyekszik azt mindennemü erőszakos izgatások és ingerek által feltartani.

Azonfölül, a szinész is csak ember. S mint ember a dolgon felül élni is kiván. S pedig jól élni. Szinészeink tulságosan élvezik az életet. Hivatásuk kivánalmai miatt, azt képzelik, hogy kötelezve vannak csak akkor kezdeni az élethez, mikor a közönséges halandó a jótevő és üditő nyugalmat élvezi. Szóval ők éjjel élnek. S igy a munka s az élvezetek sokféle neme kimeriti őket egyenlő mértékben.

Mindevvel, még kapcsolatban van azon lényeges körülmény is, hogy a legtöbb szinész képtelen polgári magánügyeit is rendben vezetni. Mert épen nincs idejük a takarékosságra is ügyelni. Sokkal okosabb dolgokkal kell, hogy foglalkozzanak. — Szereznek, a megszerzetten pedig könnyü lélekkel tuladnak.

Vannak elég tiszteletreméltó kivételek is. Különösen az olasz szinészekről jegyezték dicsérőleg fel, hogy fáradságosan szerzett vagyonukat megtartani is képesek. Azonban köztük sem igen ritka eset, hogy egyik másik, fényes sikerek után, agg napjaira nyomorba jutott. Hogy csak egy példát emlitsek, igy halt meg az egykor világhirü s magasan dijazott tenor énekes Moriani is, Olaszország egy kis városkájában véginségben. Agg napjait ugy tengette, hogy fabódában fénymázt árult.

Egyik franczia regényirónak egy ifju azt mondta egy alkalommal, hogy szinész szeretne lenni. „Melle igen lapos" — felelt az iró — „és válla igen szűk arra, hogy e vállalatot meg merészelje tenni. Ki rá szánja magát, hogy szinész legyen, annak első sorban herculesi alakkal kell birnia." Pedig gyakran ez állitást is megczáfolja a valóság, Mit használt például Breitingnak, hogy szervezete óriási volt, s hogy testi erőre nézve, korának férfiait fölülmulta." Napjait őrültek házában végezte be.

Az emlékező tehetség fokozatos elenyésztével kezdődik leggyakrabban szinészeknél az elmeháborodás. Es erre csakhamar nagyzási vagy üldöztetési mánia áll be. A ki arra van utalva, hogy önmagából egy műremeket alakitson, hacsak nem bir óriási erkölcsi erővel, okvetlen hiu önteltségbe és öncsodálatba esik.

A ki a saját lénye és physicai minőségében másokat oly gyakran csodálatra inditott, okvetlen oda jut, hogy tulbecsüli önmagát.

Dicsőség, tisztelet és babér már mind igen kevés neki. Arra vágyik, hogy pályatársai között az első helyen emlitsék s világszerte ünnepeljék. Ha azonban ereje hanyatlik, ha a hajdani ünnepelt nagyság hideg tenyér és közönyre, sőt dorgálás és kemény kritikára talál, akkor előáll a vélemény, hogy az egész világ igazságtalan, hogy azt, a ki nem csak megmaradt annak, a ki volt, sőt még haladott is, csunya módon üldözik. — Mily szomoru vég a számtalan diadal után!

Bécs külvárosainak utczáin tánczolt nem régen még, szomoru képe egy ilyen meghasonlott művésznőnek. Az egykor sokszorosan ünnepelt donna Elvira, Alice stb. — személyesitője Stöckel énekesnő, már késő aggkorban nevetségesen felcziczomázva járt-kelt s csőditette maga után az utczagyerekek ujjongó táborát!

Ép ugy, a mint köteles a szinész emlékező tehetségét hivatásszerüen tönkretenni, arra is rá van utalva, hogy érzelmeinek szakadatlanul gátot vessen. Csak igen ritkán szabad neki azzá lenni, a mi, mindig az kell legyen, a kit személyesit. Ha még oly igen fáj is neki, a komikusnak vignak kell lenni. S ép ugy a tragikusnak, bárha a legkicsapongóbb jó kedve van is, az élet keserü fájdalmait kell hiven elénk állitania.

Midőn legutóbb, a bécsiek előtt feledhetlen Matrast érte e balsors, mintegy ámulva emlitették róla, hogy a kitünő komikus az életben igen komoly, sőt melancholicus volt.

E jellemvonás emlitésénél elfeledték azt, hogy a dolgok természeténél fogva, öreg satyrikus lehet vig, de öreg jókedvcsináló soha sem lehet az.

Annak idejében a legtöbb komikus lehet kicsapongó, derült és vig kedélyü, de idővel ez is elmulik.

Megtapsolunk egy szinészt, ki bennünket mérhetlen derültségbe hozott, vagy pedig könyekre inditott — pedig legtöbbször ama férfi, ama nő megkapó alakitásával csupán rettenetes próbáját adta azon művészetnek, mely saját lényét aláássa, s melyet több joggal az önmegtagadás művészetének mondhatnánk. Mert a szinészet legmagasabb műfokán azon képességet jelenti, hogy minden perczben másként gondoljunk és érezzünk, mint a valóságban éreztünk. Szóval mások legyünk, mint a milyenek a valóságban vagyunk. És ez elég nehéz feladat.

Igen sok szinész ment tönkre abban a küzdelemben, hogy levetkezze maga magát, hogy elfeledje, s hogy más legyen, mint saját lénye. Néha az „én" mégis hatalmasabb a művészetnél. Ez állitáshoz a legtragikusabb példa a hires angol szinésznek, Palmernek, halála. Nehány napra azután, hogy kedvencz fiát ragadta el a kérlelhetlen halál, játszania kellett. Szerepében azon kérdésre: „mint vannak gyermekei?" — feleluie kellett volna. Palmer nem találta meg a szót, ingadozott, szivéhez kapott és halva rogyott össze. Szivszélhüdés érte. Nem tudta kimondani a feleletet, minthogy ő saját bálványozott fiát elvesztette.

Ép ezért, ne irigyeljük sikereiért a szinészt, s ha valamely emberi sors éri őket, emlékezzünk róluk kegyeletes részvéttel.

Ranzoni E.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenhetedik fejezet.

A régen várt hazatérte.

(Folytatás.)

Szegény öreg teremtés reszkető hangja mutatta, mennyire szánja önmagát, ugy hogy Gertrud sem állhatta meg, ugyanazt érezni iránta, s késznek nyilatkozott kivánatát teljesiteni, a mennyiben erejétől kitelik, jól elvégezni, azonban azt is kijelentette, hogy a törvényes formákkal merőben ismeretlen.

Gertrud nagy bámulatára azt válaszolta miss Patty, hogy ő a jogi tudomány azon ágában, mely ez esetre szükséges, teljesen otthon van és a fontos okirat minden részletét oly kifogástalanul mondotta tollba, hogy midőn aztán később tanuk által kellően aláiratott, s pár hónap mulva miss Patty elköltöztével e földi létből, hitelesittetett, minden tökélytelenségtől egészen mentnek találtatott, s az illetők oda nyilatkoztak, hogy a végrendelet a törvény-formák teljes megtartásával lett elkészitve.

Helyén lesz azonban itt megjegyezni, hogy az, ki a valóban tekintélyes vagyon egyedüli örökösévé lett kinevezve, soha egy perczig sem vette használatba e hagyatékot, hanem csak arról gondoskodott, hogy az örökség az arra legérdemesebbek s legszegényebbek közt kiosztassék. Több köztiszteletben álló egyén, kik a végrendelet hitelesittetésénél, mint

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

niszteri tanácskozások br. Haymerle közös külügyminiszter elnöklete alatt kezdetüket vették a magyar kir. miniszterelnökség palotájában.

—

Csemegi Károly legfőbb itélőszéki tanácselnök a büntető perrendtartást teljesen befejezte és véglegesen megszerkesztette. A javaslat a napokban már nyomdába kerül, s igy az igazságügyi kormány a parlament első üléseiben már bejelentheti a nagyfontosságu törvénytervezetet. Csemegi az eljáráshoz terjedelmes indokolást is fűz, elvégezve ekként büntető eljárásunk tudományos előkészitését, mint az anyagi törvénykönyv condificálásánál történt.

—

A fiumei kérdés. A „Bud. Corr." a miniszterelnök beszédéről a következőket jelenti: A ministerelnök tegnapi beszédét a lapok behatóan szellőztetik. Többek közt az is állittatik, hogy a miniszterelnök nyilatkozata szerint a fiumei kérdés megoldása nem fog törvényhozási uton eszközöltetni. Ez tökéletesen téves magyarázat. A törvény értelmében a fiumei kérdés végleges megoldása regnikolárius küldöttségek által kell, hogy történjék, melyeket a magyar országgyülés, a horvát tartományi gyülés és Fiume városa küldenek ki.

Igy értette ezt beszédjében a miniszterelnök is, s határozottan biztosithatni véljük, hogy ez a legközelebbi országgyülési ülésszak folyamában meg is fog történni. A beszédnek a felsőház reformjáról szóló passzusából a közzétett szövegből teljesen hiányzanak a miniszterelnök által mondott e szavak: „a megtett kisérlet után", minélfogva az összes, e hézagosan közölt passzushoz füzött megjegyzések önként érthetőleg elesnek.

—

A Göczel-Lendl-ügyről a Bud. Korr, a következőt jelenti: A sajtóban oly sokszorosan megvitatott Göczel-Lendl-ügy — a mint értesülünk — a hadügyminisztert arra inditotta, hogy az összes ezen ügyre vonatkozó vizsgálati iratokat az illető hatóságok által magának előterjesztesse. Kétséget sem szenved, hogy Lendl százados nyilatkozatáért és eljárásáért megfelelően meg fog fenyittetni. A büntetés nagysága természetesen a most már folyamatban levő vizsgálat eredményétől fog függni.

A mi azonban a Wehrzeitungnak ezen ügyre vonatkozó, épenséggel buta fejtegetéseit illeti, hiteles információink alapján biztosithatjuk — a mi már más részről is ismételve kijelentetett — hogy a hadügyminisztérium ezen lapra semmiféle befolyást sem gyakorol.

KÜLFÖLD.

Az olasz király látogatása, daczára minden ellenmondások és kételyeknek, mégis megvalósul. Eme látogatásról is azt kürtölik, hogy a danzigi találkozásnak kiegészitése, a mint hogy magát a danzigi császár-találkozást is a gasteini összejövetel kiegészitésének mondták. Azonban, hogy mindebből mi igaz, csak a beavatottak tudják. A „Standard" párisi levelezője szerint a danzigi találkozásnak első eredménye abban nyilvánul, hogy a berlini orosz követ, Saburow, legközelebb Franczia- és Angolországba utazik, hogy a két hatalmat a politikai összeesküvések ellen intézendő közös fellépésre hivja fel. Angliában Saburow missiója csakis arra terjedhet ki, hogy a kiszolgáltatásokról szóló szerződések a politikai vétkesekre is kiterjesztessenek. Azonban maga a levelező is félig-meddig megczáfolja önmagát, mennyiben továbbá azt mondja, hogy nem egyedül ez a missiója Saburownak. Mert a danzigi találkozásnak tulajdonképeni eredménye az volt, hogy visszaállitotta azon szövetséget, mely az orosz határt a Balkánig tolta előre, Boszniát és Herczegovinát Ausztriának adta és az ottani birodalom végleges feldarabolásához egyengette az utat. Röviden szólva, a danzigi találkozás ujra érvényesitette a san-stefanói békét a zsákmánynak egyenletes felosztásával.

A párisi hirlapok, egyéb fontos tárgy hiányában mindenféle apró czivódásokkal töltik idejöket. A gambettista lapok egyfelől az intransigensekkel veszekednek a felett, hogy milyen erős lesz a párt, melyet Clemenceau vezet, s másrészről a mérsékelt hirlapokkal az alkotmány revisiónak szükségességéről disputálnak. Az intransigeansok ellen a „Voltaire" viszi a szót, mig az alkotmány revisióért harczban a „Republ. Franc." szállott sikra s talált méltó ellenfélre a „Journal des Debats"-ban. A köztársaság elnöke, Grévy, e hó 23-án tér vissza Párisba. És azután hihetőleg több fontos határozat hozatik.

Egyelőre némely ujság azon feltevésben, hogy Jules Ferry a kamara elnökségét veszi át, s a különböző vendégekből itélve, melyek a d'Avray nyaralóban megfordultak, már az uj ministerium névsorát is összeállitották. És pedig következőképen: Gambetta ministerelnök tárcza nélkül, Brisson belügy, Challemel-Lacour külügy, Bers Paul oktatásügy, Germain pénzügy s Freycinet hadügy.

Az irországi nemzeti conventio vasárnap a dublini rotundában végülést tartott, melyben három pont alatt formulázták követeléseiket a következőkben: 1. felhivatnak a bérlők, hogy tisztességes munkáslakásokat épitsenek; 2. hogy a munkásoknak minden 25 acre szántóból egyet vagy kettőt haszonélvezetre adjanak át s 3. hogy az irországi parlamenti tagok hassanak oda, hogy a munkás osztály számára a földbirtokok kényszer eladása létesitessék. Ez alkalommal is katholikus lelkészek szólottak a munkások érdekében. Parnell és Oconnort felhatalmazták, hogy a télen Amerikában körutat tegyenek s az ottani ireknek megköszönjék a rokonszenves, s hogy az összeköttetést velök fentartsák. Parnell elfogadta a megbizást, de azt véli, hogy a jövő tél folytán jelenléte az országban szükségesebb lesz. Oconnor az amerikai irekre mondott dicsszónoklatot s éltette Irország és a nemzeti convent jövő nagyságát.

Konstantinápolyból jelentik, hogy Said pasa egynehány angol és német alattvaló előterjesztését vizsgálja, melyek inditványozzák, hogy Syriában azon zsidóknak, kik Oroszországból kiüzetve, ott megtelepedni szándékoznak, földterületeket adományozzanak. Maga a szultán is pártolja e terveket. A konstantinápolyi zsidók emlékiratot készülnek beterjeszteni a portához, melyben kimutatják, hogy e javaslatok elfogadása a portának politikájával összhangban volna.

Pár nap előtt felmerült azon hir, hogy az egyptomügyek miatt nemzetközi conferentia volna készülőben. Hogy kitől eredt e hir, azt homály fedi. Az egész hir, ugy látszik, nem volt egyéb hirlapi kacsánál, minthogy Berlinből határozottan dementálják azon hozzáadással, hogy a hatalmak csakis alattvalóik védelme tárgyában folytattak tárgyalásokat egymás közt.

Bukaresti szemle.

A „Romanul" hosszabb értekezésben azt tárgyalja, hogy mit tett a hazáért a román szabadelvü párt. Két nevezetes tényt végeztek — ugymond — mióta a kormányon ülnek, az emancipatiót s az országnak gazdasági emelését. Az emancipatiót az országnak részvételével az orosz-török háboruban s a román seregek vitézségével végezték, s a kormány bölcs politikájával, hogy Oláhországot királysággá proclamáltatta. A gazdasági emelést nagyban segitették elő az állami vasutak, a pénzügyek rendezése, az idegen concessiók megszüntetése és hazai hitelintézetek felállitása által. Ezek mind kézzelfogható tények, melyeket az ország a szabadelvü kormánynak köszönhet.

A „Romania libera" az igazságügyi reformokat tárgyalja s a sokak által kezdeményezett biró-választásokat elvileg elfogadja ugyan, de megjegyzi, hogy annak gyakorlati kivitele sok nehézségbe ütközik.

Ezután a danzigi császártalálkozásról szól. Azt mondja, hogy daczára annak, hogy a politikai irányadó körök e találkozásnak nem tulajdonitanak politikai fontosságot, mégis már azon körülmény is e mellett bizonyit, hogy Bismarck és Giers jelenvoltak. Leginkább jellemzi továbbá a politikai fontosságot az, hogy Ignatiev továbbra is megmaradt állomásán.

Ignatiev tudvalevőleg a panslavismus vezetője s ennélfogva Austria-Magyarországnak nagy ellensége. Ha Ignatiev visszalépne, ez nyiltan jelentené, hogy Ausztriával szövetségre készül lépni Oroszország. E hármas császár-szövetség biztositaná az általános európai békét — de a kisebb államok igen sokat szenvednének e három zsarnoki katonai hatatalom nyomása alatt.

Bukarest kivülről.

Julius elején azzal a szándokkal mentem a mehádiai Herkules fürdőre, miként visszafelé kerülő utat téve Románián és Bukaresten keresztül Brassó felé jöjjek haza.

Reggeli hét órakor egy bérkocsin kijöttem a Herkules fürdői vasuti állomásra, ott vártam a Temesvár felől jövő vonatot, mely Orsova és Verciorova a Romániai határ állomás felé volt menendő.

Sehol és soha nem láttam kisebb és csinosabb indóházat, mint a milyen a Herkules fürdői állomáson lévő. Olyan az, mint egy gyönyörü kioszk, s kerek alakjával és kupolás bádog fedelével nagyon is hasonlit a Dunaparti vigadó előtti korzon lévő kioszkhoz.

Nyolcz óra tájt megérkezvén, a Temesvár felől várt gyorsvonat három vagy négy csakugyan haza Romániába menő román urral, egy másodosztályu kocsiba foglaltam helyet.

Utitársaimmal, miután az erdélyi románnyelvet meglehetősen értem és beszélem, szokás szerint, egy és más dolgokról beszélgetni kezdettünk, és folyt a társalgás pro et contra sok mindenről, és midőn a közelebbi török-orosz háboru után, az osztrák-magyar katonaság által megszállott és elfoglalt dunai sziget, hajdan tán számot tevő, de ma már csak romjaiba létező erőd Áda-Kálé mellett haladt el a vonat, egyik román utitársam azon általánosan szóló kérdést veté fel, hogy hát, ugymond, már ugyan mire való volt az is, hogy Ausztria-Magyarországot nem igen szeretik emlegetni, — ezt a szigetet elfoglalja.

Én, habár ezen kérdés talán nem épen hozzám, hanem általánosan volt felhozva, azt hittem, hogy mégis csak illik, és tán szükséges is valamit felelnem, azt mondám, hogy az osztrák-magyar birodalomnak szükséges volt, azt, — mint már szinte res nulliust — a Duna uralhatása, azután meg kereskedelmi, valamint több más szempontok és érdekek tekintetéből elfoglalni. Mire a kérdést tevő ur egész komolyan rá határozottan azt felelte: jó, csak hogy arra nekünk is szükségünk van, minket illet az, és annak idejében el is vesszük Ausztriától; a mire mosolyogva csak annyit mondtam, hogy hát, ha lehet, csak tessék elvenni.

Magamnak Bukarestről egy kis tájékozást szerezni akarva, román utitársaimat kezdettem egy és más dologról kérdezni, de csak miután a mint mondák sok évtől fogva nem látták fővárosukat oly kedvezőtlenül beszéltek arról, hogy minden illusiomat elvesztettem, a minek valótlanságáról csak ott létem alatt győződtem meg. Különös, hogy egy a czivilisatió utjára készülő ország előkelőbb egyénei nem ismerik fővárossukat, holott azt jól ismerni, sok tekintetbe mintaképül használni, szüntelen arra tekinteni, és azt minden jóban és szépben utánozni kellene.

Romániának Magyarország felőli határ-állomása Verciorova. Itt kiszálni, utlevelet és podgyászt kell mutatni, ha akar étkezik, és azután román vonatra ül az utazó.

A vasuti kocsik itt már mind ujjak vagyis schveizi modorba alkotvák, és a vonaton a kocsik belsejébe közbül ajtók lévén, végig lehet látni, sétálni, és a kocsiközök eresszei alatt megállva a vidéket szemlélni. Ezen kocsik szépek, csinosak, de még ezeknél is szebbek és elegánsabbak a Bukarestből Predeál felé közlekedők.

A fő- és nagyobb állomások Verciórától Bukarestig, Turnuszeverin, Krajova és Pitestig, mely fő és elegáns állomás is egyszersmind.

Reggel indulva, esti tiz óra felé érkeztem a Bukaresti indóházhoz, hol a nagy zavar, rendetlenség, és rosz világitás mellett, alig tudtam egy kétlovas bérkocsit kapni, egylovas bérkocsinak és társaskocsinak Bukarestbe se hire, se pora.

A mint a városba belyebb hatoltunk, mind inkább megleptek a jobb világitásnál már, némileg látszó, szebb és nagyobb épületek és pezsgőbb, élénkebb mozgás,

Másnap már jókor ébresztett fel a vidék és környékről mindenfelől a városba tóduló vetemény, gyümölcs, tej és egyébféle tárgyak árusainak éktelen, kiállhatatlan lármája és kiabálása, kik az árukat annyira elrontott, elferditett provinczializmussal kiabálják és nevezik meg, miként én, ki meglehetősen beszélem a román nyelvet, egyetlen egy kiabálásból sem tudtam kivenni, hogy mit árul az illető, hacsak nem láttam a tárgyat.

Ezen árusok, vagyis kofák többnyire férfiak, kik egy erőssen meggörbitett, a két végin horoggá faragott rudon czipelik a különféle tárgyakkal megtöltött kosarakat, vagy csebreket, a kezében tartott ür, vagy sulymertékkel, mett itt a gyümölcsöt és veteményt is többnyire fonttal mérik!

Reggelizés után megindultam a várost megnézni, miután mint hallám, számbaveendő gyüjteményük vagy tudományos intézetek itt nincsenek, hanem sehol sem kell az idegenek, annyira vigyázni, hogy hol jár, mint itt, minthogy az utczák többnyire keskenyek és görbék és egyik a másikba észrevétlenül kanyarodók, igen könnyen eltévesztheti magát az ember. A város különben nagyterjedelmü és a román azt hiszi, hogy akkora területen fekszik, mint Bécs és Berlin, lakósainak számát pedig háromszázezeren fejül szám lálják.

Sok szép utczája és nagyon sok a tere és igen jó izléssel épült egy két emeletes házai vannak, de mindezek között legszebb és legnagyobb. illetőleg hosszabb az utolsó török-orosz háboru után Kalia Victoria, (győzelem viszájának) nevezett főutcza, mely valóban nagyon hosszu, ugy, hogy szinte háromnegyed órát tart rajta végig szekerezni. Ezen utczában vannak a legszebb épületek, szállodák, kávéházak és kereskedések. Itt van a még most egyszerü s régi fejedelmi, most már királyi lak, némely ministeriumnak szállása, a román nemzeti szinház és a görög nem egyesül székesegyház. Van itt az emlitetten kivül még sok szép nagyutcza, de a kövezete, egynehányat kivéve, mind rosz. Hanem azt érdemül lehet felemliteni, hogy ügyesen van befásitva s sok kis és nagy diszkertet lát az ember, lépten-nyomon még a botanikus kerti s az egyetemmel szemben a város belsejebe van.

És daczára ezen kedvező körülménynek, a levegő mégis rosz és egészségtelen Bukarestben, mivel kanalizacziójuk egyáltalában semmi, vizvezetéküik is hiányos lévén, a temérdek emberi és állati hulladékot nincs hogy mi eltakaritsa; hozzájárul ehez még az is, hogy a város közvetlen közelébe levő Csizmasiu nevü szép, nagy népkert terjedelmes tava, a környékre lehulló és a város utczáját felmosó vizekből kapván tartalmát, melynek kifolyása sehol sincs, mindenkor, de különösen a nyári melegekbe azon szennyes viz nagyon inficziálja a levegőt; ugy, hogy nyáron által az előkelőség nem is látogatja azon egyébként szép és jókarban álló kertet.

A kövezés, nehány utczát kivéve, rossz, aszfaltburkolatot pedig épen keveset láthatni. A gyalogjárdák az utczák görbesége és keskenysége miatt némely helyt oly keskeny, hogy egy ember alig fér rajtok és ezen kevés helyet is a girbe-görbe távirdaoszlopok foglalják el.

Ha valaha ezen utczákat szabályozni fogják, az nagyon sok millióba fog kerülni, mert akkor azt táncsak szinte egyharmadát lesz szükség kisajátitani.

A bukaresti osztrák-magyar consulatusnál hivatalban lévő Hatfaludy István ur, kit részint kolozsvári ismeretségem következtében, részint hivatalos okból, utlevelem láttamozása végett, látogattam meg, örvendett, hogy kolozsvári embert és ismerőst lát. — Délután sétálni mentünk a városba és a sétatérre. Másnap ugyanazon időtájt a már emlitett Katea-Victoria utczán, a város végén levő ugynevezett Sehossera szekereztünk, a hová naponta délutáni 5 órától nyolczig szokott a nyarat részletesen vagy egészen itt töltő román előkelőség és aristokratia kocsizni. A séta még az emlitett népkertben is a rosz levegő és az alsóbb nép közé elegyedés elkerüléséből a bukaresti előkelőknél nincs divatba. Az idegen a mig nem hallja és nem látja, nem is képzeli, hogy mekkora aristokratikus tonus és szellem uralkodik itt. A Sehossén van egy csinos kioszk is, annak virágos és árnyékos előrésze, hol sört és felfrissitőket lehet kapni.

Két óra után visszaszekereztünk a városba, mert a viz, vagy rosz levegő miatt, egész nap rosszul éreztem magamat, Hatfaludy ur pedig vacsorára, illetőleg ebédre készült, — mert Bukarest mindenbe szereti utánozni a franciakat — a reggelit 12 órakor az ebédet esti 7-kor szokták tartani. Ebéd után szoktak aztán szinházba, estélyre, vagy más időtöltésre menni.

(Vége következik.)

Uj trónpraetendens.

Napoleon Jerome herczeg Konstantinápolyba érkezett s legközelebb nyilatkozatot varnak tőle a török fővárosból, melyben lemond a napoleoni hagyományok iránt táplált minden jogáról, holott még csak a választások előtt is oly erélylyel szállt sikra azok mellett. Lemond pedig legidősb fia Napoleon Viktor herczeg javára, Igy határozta ezt a Bonaparték családi tanácsa Mathild herczegnő sürgetésére. Az elhatározás oka könnyen megfejthető. A herczeg álma, hogy saját jelöltségét tentarthatja, melyre tudvalevőleg Napoleon Lajos herczeg 1879. jun. 1-én Zuluföldön történt halála nyitott tért, ez az illuzió, melyet az egész világ annak ismert el, az utolsó választások balsikere után végleg szerte foszlott. A párt fejei nyiltan ellene támadtak, a hivek mindenütt megveréttek, s a töredék majd 30 helyet vesztett el, köztük a legkipróbáltabb kerületeket, szóval a bonapartizmus majd hogy meg nem semmisittetett. De minden reménytelenség daczára sem egy könnyen mondott le Plonpon herczeg a maga igényéről, sőt a családi tanácskozmányban igen heves jeleneteket okozott. Végre is az hatott döntőleg, hogy a herczeg két fia — különösen az idősebb s a mai trónkövetelő — szintén apjuk ellen nyilatkozott. Ekkor Jerome megadta magát s elutazott Konstantinápolyba.

Az uj praetendens, Napoleon Viktor herczeg, a jámbor Klotild fia s Viktor Emánuel unokája, 1862. julius 18-án született, tehát már nagykoru. Kevésbé tehetséges, mint öccse, Napoleon Lajos, s arcza is inkább a savoyai királyi ház jellegét, mint a Napoleonok typusát árulja el; ebből is több van öccsében. Mária Klotilda olasz királyi herczegnő, a vörös herczeg neje, fiait gondosan neveltette, a két herczeg előbb a népiskolába, aztán egy chaussé-d'antini nyilvános tanintézetbe jártak. Bizonyos erélyre vall az a különös körülmény is, hogy maga is apja lemondása mellett nyilatkozott.

A herczeg kilátásai a trónra ma még gyengék, mert egész Franczia ország, még az egykori császárság szavazó gárdái, a parasztok is, egész szivvel, lélekkel csatlakoztak a köztársasághoz. Viktor herczeg praetendensé előléptetése megszünteti a jeromisták és elvi imperialisták közt beállott szakadást, mely főoka volt a párt vereségének az utolsó választások alatt.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. szeptember 20.

Helyi hirek.

— **Kriza Jánosnak**, a nemes emlékü unit. püspöknek, a helybeli unitárius ifjuság, mint halljuk, összes müveit szándékozik sajtó alá rendezni; sőt tervben van a kiváló iró születési házát emléktáblával jelelni meg Nagy-Ajtán. E kegyeletes tény alkalmából — helyszüke miatt — lapunk holnapi számában szándékunk leróni a hála adóját, mivel városunk első sorba viselkedhetik a derék férfiu emléke iránt.

— **A szinházban** tegnap „A párisi naplopó" czimü érzékeny öcskaságot adták elő, a mely ugyan vigjátéknak van keresztelve, de versenyez akármely német dráma émelygős sentimentalismusával. Egy tábornok könnyelmü fia elcsábitván egy szegény leányt a megtért naplopó közvetitésével, a könnyelmü fiu apjától kemény leczkét kap, megtér és nőül veszi, a kit megakart csalni. A darabból nem hiányzik a szellemesség, de az, a mi a franciáknál szokatlan, meglehetős nyers. A naplopó fiut Gerő Lina személyesitette jókedvvel és szeretetreméltó elevenséggel, csak a hangja mondta fel olykor a szolgálatot. Gabányi a csekély számu közönségnek ismét egy talpraesett genre alakot mutatott be az adószedő személyében. Mátrai élénk, de darabos, durva szinekkel ábrázolta az öreg Morin tábornokot. Krasznainé Morin asszonyt sok természetességgel adta, de nagyon kevés volt benne egy franczia báróné könnyelmüségé-

---

tanuk szerepeltek, azon kijelentésének daczára, hogy miss Patty éltének utolsó perczéig ép eszének teljes birtokában volt, még sem akarta elhinni, hogy eszénél lett volna, midőn ily őrült módon rendelkezett nehezen összekoporgatott vagyona felett.

Vagyonának ezen egyedüli örököse pedig nem más volt, mint Szulliván Vilmos, a hajdani rózsás arczu lovag és ugyanazon lovagias szellem, mely egykor arra ösztönözte, hogy az öreg hölgynek segélyére legyen, s mi ennek szüzies szivét annyira megnyerte, inditotta őt most is arra, e nagy jutalmat visszautasitani, mely a tett csekély szolgálattal oly igen kevéssé állott arányban.

Bár nem tudta megállani, hogy ne nevessen a végakarat bevezetése fölött, melyben miss Patty nagyon jellemző módon adta elő azon érzéseket, s indokokat, melyek örököse megválasztásában őt vezérelték, mégis mélyen meg volt hatva általa.

„Előbb elbeszélte miss Patty ama hideg téli nap történetét, hogyan esett el, hogyan segitette fel és vezette tovább rózsás urczu lovagja, mennyire élt ennek emléke azóta szivében és hogy lelke inkább vonzza ahoz őt tenni megtakaritott vagyona örökösévé, mint körülte olálkodó porias rokonait.

Ezután következett vagyonának, a valóban tekintélyes vagyonnak, jegyzékbe szedése, melynek ingóságai valóságos zsibvásárra valókat is tartalmazott, s végre jött egy gondosan, s törvényformák megtartásával szerkesztett okmány, mely minden más évdij vagy hagyaték kizárásával az általános örökést teszi minden javak tulajdonosává.

Gertrudnak nem volt könnyü, a szétszórt eszméket, melyeket az öreg hölgy, mondatolásával ki akart fejezni, azonnal felfogni s jól rendbeszedve leirni, s beletelt két-három óra, mig a kézirat elkészült, s türelmes irónéja útra kelhetett hazafelé.

Az ég egészen beborult volt, s tömött, finom eső kezdett permetélni, midőn elindult. De a távolság haláig nem volt nagy, s más baja nem esett, minthogy ruhája egy kicsikét megázott. Emilia azonban rögtön észrevette ezt is.

— Ruháid egészen vizesek, szólt, menj le a kis szalonba, s ülj a kandalló elé, nehogy áthülj. En theázás előtt nem megyek le, de atyám ott van, s örülni fog társaságodnak, egész délután magára volt.

Gertrud lement s ott találta mr. Grahamot a kellemesen lobogó tűz előtt ülni, félig olvasva, félig szundikálva, széket s könyvet vett elé ő is, s melléje ült. De mivel ugy találta, hogy a kandalló mellett igen melege van, a szoba tulsó felébe ment s egy pamlagon foglalt helyet.

Alig ült ide le, csengettek az ajtón. A cseléd, ki ott elément, azonnal be is bocsátotta a látogatót.

Villi volt!

Gertrud felállt, de annyira remegett egész testében, hogy egyetlen lépést sem mert tenni. Villi egész a szoba közepéig ment, itt megállt, Gertrudra tekintett s habozva szólt:

— Itt találom-é miss Flintet?

Gertrudnak minden vére arczába szökött. Szólni akart, de nem birt.

Nem is volt szükség reá. A mély elpirulás elég sokat mondó volt.

— Trudka te vagy! lehetséges é?

Modorának teljes fesztelensége, s természetessége, a bensőség, s szenvedélyes mozdulat, melylyel kezét megragadta, s hévvel megszoritotta lecsilapitották a felizgult leányt. A varázs megtörtnek látszott. Egy perczre ismét a régi Villi volt reá nézve, a jó barát, a kedvelt játszótárs, s hangját visszanyerve igy kiáltott fel:

— Oh! Villi, végre hát megjöttél! Annyira örülök viszontláthatni téged!

Gertrud hangosan kiejtett szavai, felébresztették mr. Grahamot, ki elszunnyadott volt, s sem a hangos csengetést, sem az idegen beléptét nem vette észre. Megfordult karszékében, s aztán felállt. Villi elbocsátotta Gertrud kezét s egy lépést tett feléje:

— Mr. Szulliván, sir, szólt Gertrud gyönge kisérletképen, hogy bemutassa őt. A két férfi kezet szoritott, s aztán mindhárman leültek a kandalló köré.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ből. Borovszki hiven eljátszotta szerepét, de nem ajánlhatjuk neki eléggé, hogy szokja le fejének azt a téveteg ide-oda forgatását s igyekezzék szép szemének járását is szerepével öszhangzásba hozni. A rövid darabban egyébként alig lehetett kihuzni az előadás hosszu két óráját. (y.)

— **„Az erdélyrészi** okszerü méhészegylet“ igazgató választmánya f. hó 22 én Csütörtökön d. u. 5 órakor (görög templom utcza 8 sz. a.) méh telepemen ülést tart, melyre a választmány tagjat tisztelettel meghivom; tárgy: a méz szüretelés szabályozása és állam segély iránti ministeri leiratok tárgyalása. Voit Gergely igazgató alelnök.

— **A vaddisznó-ölő.** Bárha a bethleni satler csak a vizipuskához ért — nem veheti rosz néven tőle, hogy a vaddisznók kiirtása iránt táplál gyilkos vágyakat. Egy nehány ily ártalmas vad vett önhatalmulag szállást a bethleni erdőkben s a satler igazi vaspuskát szerzett, igazi golyóval töltötte meg s nehány társat keresve, szekérre ült s ellenük ment. A vadak azonban a szörnyü hadmenetet valószinüleg megérezték s „flankenbevegung“-ot csinálva — elvonultak, árnyas erdők magányába, ugy, hogy a hős társaság csak a fenyegetéssel maradt s tért este haza a taluba. A satler mersze nem apadt, s miközben azon fogadkozások között szállott le a szekérről, hogy hiszen: „majd látják még őt a vaddisznók“ — a puskája elsült s a golyó — nem mint rendeltetve lett volna a vadállatokba, hanem saját lábába ment belé, ugy, hogy a szegény ember az ágyat őrzi s fél lábát menthetetlenül elveszti. Beszállitották a szomoru sorsu vadászt a helyi kórházba.

— (**Beküldetett.**) Kegyetlen kéz. Mára virradólag valami haszontalan ember a Széchenyi-téren nem találván duhaj virtuskodásra egyebet, egy ujjonnan ültetett fiatal fát tövestől kitépett. Még csak az hiányzott, hogy a város által a közegészségügy és a város diszitése szempontjából tetemes költséggel ültetett ezen utczai sorfák a hanyag gondozáson kivül, még e tekintetbe is pusztulásnak legyenek kitéve! Mire valók a város őrei? Vasat az ilyen kegyet len kézre?

— **Sajtóhiba igazitás.** Tegnapi Csarnokunk második rovatának második pontjában ez áll: „Nincs szükség érzékeinkről tenni szót stb.“ Olvasd: érzelmeinkről.“

— **Időjárás.** Európában; A nagy légnyomás (767) a Balkán félszigeten van: a kontinens északi részében a nagy légnyomás középnagyságu (760). Németországban viharos délkeleti szelek mellett az idő borult, hüvös esőkkel. A délkeleti nagyobb rész többnyire derült, helyi ködtel. Hazánkban: Többnyire délkeleti gyenge szelek mellett a hőmérséklet a délnyugati nagyobb félben kissé nagyobb, a légnyomás általában kisebb lett. Az idő többnyire derült, száraz, helyenkint, felhőssel, ködtel gyéren változik.

Hazai hirek.

— **Uj postajárás.** A postaigazgatóság a következő hirdetményt teszi közzé: A szamosvölgyi vasut megnyitása napjától, azaz f. évi szeptember 15-től kezdve, a Kolozsvár-Beszterczei teher postajárat a Deés-Beszterczei vonalra szorittatott és ugyanazon naptól kezdve ezen teherjárat, valamint a pánczélcseh-válaszuti, szék-szamosujvári, kékes-sz.-ujvári, csáki-gorbódeési és középfalva-bethleni küldöncz kocsipostajáratok, csatlakozással a vasuti menetrendhez, következőképen közlekednek: Teherposta Deés, Beszterczére: Indulás Deésről d. u. 1 órakor. Érkezés Beszterczére estve 7 ó. 50 p. Indulás Beszterczéről reggeli 7 ó. 50 p. Erkezés Deésre d. u. 2 óra 20 perczkor. — Küldöncz kocsi Pánczélcseh-Válaszut: Indulás Pánczélcsehről reggeli 5 ó. érkezés Válaszutra 8 ó. 15 p. reggel. Indulás Válaszutról reggeli 10 óra 30 p. Érkezés Pánczélcsehre d. u. 1 ó. 45 p. Küldöncz kocsi Szék-Sz.-Ujvár: Indulás Székről reggeli 6 ó. Érkezés Sz.-Ujvárra reggeli 9 ó. Indulás Sz.-Ujvárról déli 12 órakor. Érkezés Székre d. u. 3 ó. Küldönczkocsi Kékes-Sz.-Ujvár: Indulás Kékesről reggeli 5 órakor. Érkezés Sz. Ujvárra d. e. 9 ó. 15 p. Indulás Sz.-Ujvárról d. e. 11 ó. 30 p. Érkezés Kékesre d. u. 3 ó. 45 perczkor. — Küldönczkocsi Csáki Gorbó-Deés: Indulás Csáki-Gorbóról reggel 5 órakor. Érkezés Deésre reggeli 10 óra 40 p. Indulás Deésről d. u. 3 ó. Erkezés Csáki-Gorbóra esti 8 órakor. Külaöncz kocsi Középfalva-Bethlen: Indulás Középfalváról d. e. 9 órakor. Érkezés Bethlenbe d. e. 10 ó. 30 p. Indulás Bethlenből d. u. 4 ó. 30 p. Érkezés Középfalvára d. u. 6 órakor. — A Nagy-Bánya-Deési, Galgó-Kapniki és mocs-apahidai küldönczkocsi postajáratok folyó hó 20-tól kezdve változtatnak meg következő menetrendben: — Személyszállitó küldönczkocsi Deés, N.-Bánya: Indulás Deésről d. u. 4 óra 30 p. Érkezés N.-Bányára reggeli 5 ó. 5 p. Indulás N.-Bányáról esti 8 órakor. Erkezés Deésre reggeli 8 óra 30 p. Küldönczkocsi Mócs-Apahida: Indulás Mócsról d. u. 5 óra 30 perczkor. Érkezés Apahidára esti 9 órakor. Indulás Apahidáról reggeli 9 ó. 30 p. Érkezés Mócsra d. u. 1 órakor. — Küldönczkocsi Galgó-Kapnik: Indulás Galgóról éji 12 órakor. Érkezés Kapnikra délelőtt kilencz óra 40 perczkor. — Indulás Kapnikról d. u. 1 ó. Érkezés Galgóra esti 10 óra 20 perczkor. Végül megjegyeztetik, miszerint Kolozsvár Deés közt a posta vasuton szállittatik a rendes vonatokkal és az illető posta hivatalok a hasonnevü pályaudvarokhoz közlekednek. — Kolozsvártt, 1881. szeptember 19-én Follért Ferencz, m. kir. postaigazgató.

— **A magyar** általános iparegyesület által, karöltve az országos magyar iparegylettel és a magyar kereskedelmi csarnokkal Budapesten rendezendő karácsonyi kiállitás és bazár ügyében, az e czélra kiküldött bizottság f. hó 16-án igen látogatott ülést tartott a fővárosban, melyben a tervezett kiállitás iránt nagy érdekeltség mutatkozott. A magyar ált. iparegyletnek a szünidők alatt többféle teendővel megbizott igazgatója előadván az eddig történetket, bemutatott egy az egyletben összeállitott névsort oly iparosokból, kik a kiállitásban való résztvételre, az általános felhivason kivül, külön is meghivandók volnának. E névsor az ülésben bővittetvén és kiegészittetvén, valamennyi iparcsoportból három négy bizalmi férfiu szemeltetett ki, kik köztevékenységükről ismertek, és kiknek feladata lesz az általuk képviselt és rokon iparágakbeli polgártársaikat a kiállitásban való minél kiválóbb részvételre birni. Hazai és nevezetesen fővárosi iparunk legelőkelőbb tagjai közül választatván e tisztre, bizton várható, hogy a részvét a kifejtett tevékenységgel arányban fog állani, s a mily kitünő sikert mutathatott fel ez idő szerint az országos ugyan, de ágaira nézve mégis korlátoltabb nőiparkiállitás, ép oly sikeres eredménynyel fog dicsekedhetni az inkább ugyan csak a fővárosi körökből kikerülendő, de annál több és épen a legnemesebb, leginkább müvészeti irányu iparágakra terjedő karácsonyi kiállitás. A bizalmi férfiak első értekezlete f. hó 21-én (szerdán) d. u. 6 órakor fog az ált. magy. iparegylet helyiségeiben (Diana-tündő I. emelet) megtartatni.

— **Egész család** öngyilkosságának vették elejét a napokban — mint a Biharm. Lapok irja, — a nagyvárad-kolozsvári vasuti vonal körözsvölgyi részén. A Brátka s Bucsa közötti egyik őrház lelkiismeretes baktere épen hivatalos utját végezni indult a legközelebbi őrház irányában, midőn a vasutisin mentén egy fekete tömeget vesz észre. Éjjeli lámpása segélyével szemébe tünt egy ember-csoport, mely mély álomba merülve feküdt egy halomban a két sin között. A vasuti őr borzasztót sejtve, költésükre siet. A csoport bontakozni kezd. Ősz aggastyán, vén anyóka s két gyámoltalan gyerek áll az ámuló előtt. A faggatásra kivallja a tehetetlen öreg ember rémitő szándokát. Nem birván viselni az élet terheit, kis unokáival együtt, szabadulni óhajtott attól, s az erőszakos halálnemek e legborzasztóbbikát választotta. A nagy várakozásban azonban elnyomta őket az álom, éhesek is voltak s fáztak is. A könyörületes vasuti őr ellátta őket éjjelre s másnap reggel jelentést tett a hatóságnál.

— **Egy éj alatt** koldussá lett. Dévény-Ujfalun él egy paraszt, ki keze munkájával csinos vagyonra tett szert. Volt háza, szántóföldje, gazdasága virágzott, 16 ökre vonta az ekét, s csürei megteltek gabonával. A községben azonban nemrég marhavész ütött ki, s parasztunk minden marháját elpusztitotta. Azon nap éjjelén, midőn az utolsó szarvasmarhája is elhullott, házában tüz ütött ki, mely csakhamar a pajtákra is elharapózott s teljesen megsemmisitette azokat. S a szegény embernek még az a reménye sem maradt, hogy némi kárpótlást kapjon, mert a faluban egyedül ő volt, ki semmit sem biztositott. E csapások folytán a paraszt egy éj alatt tökéletesen koldussá lőn. Midőn a nap fölkelt, koldusbotot vett kezébe s házról-házra járt. Az eset nagyon meghatotta a falu népét, a rokonszenv általános, s a koldussá lett paraszt számára gyüjtik az adományokat.

— **Vasuti szerencsétlenség** a szobában. K. fehérvári polgár Bécsbe akart utazni. Budapesten azonban a Szobb és Bécs közti vasuti szerencsétlenség oly kellemetlen hatást tett reá, hogy tovább utazni nem mervén, egyik vendéglőben szállt meg kipihentetni idegzetét. Fölizgatott képzelődése még álmában sem hagyta őt nyugodni, ekkor is mindig a vasuton utazott. Majd a kocsi melyben ült, kiugrik a sinből s egy toronymagasságu töltésről akar a mélységbe alárohanni; K. hogy megelőzze az életveszélyt, hirtelen felnyitja a waggon ajtaját és kiugrik a töltésre . . . ágyáról, de oly szerencsétlenül zuhant a szoba padlózatára, hogy azonnal kificzamodott egyik keze Igy irja a „Fehérvári Hiradó.“

Vegyes hirek.

— **Hajótörés.** New-Yorkból táviratozzák: A „Daniel Steinman“ nevü gőzös Bostonból New-Yorkba mente a mult éjjel, Vineyard közelében törést szenvedett. A katasztrófa szinhelyére már segitséget küldtek.

— **Atok alá vetett** czirkusz. Jassyból irják azt a különös történetet, hogy az odavaló rabbinus Krembser czirkuszát egyházi átok alá vetette, mert az egyik istállószolga ugy meg talált szurni egy zsidófiut, hogy belehalt. A gyermek atyjával annak megölője kiegyezett és elég furcsán, a hatóságnak maig sincs tudomása az eseről, de a rabbi megátkozta a czirkuszt és a zsidók e miatt nem járnak a czirkuszba. A tulajdonos, Krembser folyton üres ház előtt tartja előadásait és már négyszáz frankot igért a rabbinusnak, hogy az átkot oldja fel, mit az nem akar megtenni.

— **Óriási szám.** Hogy minő terjedelmet vett a kivándorlás, ijesztő adatokat olvasunk. Hivatalosan meg van állapitva, hogy New-Yorkba csupán a mult augusztus hóban az oda bevándoroltak szama ötvenhatezer hétszáznegyvennégyre rug. Ily óriási munkaerőt elvesziteni egy hó alatt, sok; ez felér egy véres vesztett csatával Európára.

— **Grant arab lovai.** Az angol lapok egy a török palotabeli tisztviselők sikkasztását feltüntető esetet hoznak, melyben Grant egykori északamerikai elnök szerepel, mint áldozat. — Grant ugyanis Európát bejutazván, Konstantinápolyba is ellátogatott, hol a szultán igen szivélyesen fogadta, s két igen szép arab fehér paripát ajándékozott neki. A lovak átszállitásánál a palotabeli hivatalnokok a szép fehér paripákat vén kimustrált fekete gebékkel cserélték ki. Grant ezt másnap rögtön észrevette, és nagy zavarba jött, mit tegyen. Elküldje Amerikába és kikaczagtassa magát vagy Konstantinápolyban hagyja s a szultánt megsértse? Végre egy elmés gondolat villant át agyán. A főlovászmesterhez fordult. Azt mondta néki, hogy e lovakat nem küldheti Amerikába, mivel azok feketék, s a feketéket ott csak temetéseknél használják. Mindenki ugy tekintené tehát e lovakat, mint rosz előjelt. A főlovászmester megértette, s intézkedett, hogy a gyönyörü fehér paripákat visszakapta; de személyesen kellett vigyáznia, nehogy ismét kicseréljék.

— **Az amerikai** czimerekre nézve érdekes dolgokat ir egy amerikai levelező: Az Egyesült-Államokban, ugymond, a czim olyan olcsó, mint az ócska ruha. Az utczákon, boltokban, csapszékekben épen ugy, mint az ügyvédi irodákban és bankházakban tuczatszámra találkozunk oly emberekkel, kiket kapitánytól kezdve tábornokig terjedő czimmel szólongatnak. Ez részint még a háborus időkből származik, részint az amerikai katonai rendszer következménye. Az egyetemi gradusok könnyü megszerezhetése már nem olyan ártatlan mulatság, mert azokkal veszélyesen visszalehet élni. Az Egyesült-Államokban 300 oly intézet van, mely akadémiai grádusokat osztogathat és pedig M. D.-t (orvos), D. D.-t (theologiai), L. L. D.-t (jogi) s néhány intézet az importált uj Ph. D.-t (bölcsészeti). E czimek azonban a valóságban nem jelentik azt, hogy az illető szakmájából letette a vizsgálatot, s eddig nemcsak hogy visszaéltek e czimekkel, de csalást is folytattak vele. A philadelphiai egyetem doctorgyárának főnöke, ki valami 10,000 tudatlan egyént bocsátott világgá, hogy kenyük-kedvére gyakorolják a „gyógyitást“, ma mar börtönbe ül. Mindazonáltal nem kevésbé sajnálatra méltó, hogy a közönség a doktorokkal szemben sem tudja, hogy igazi doctorral van-e dolga, vagy olyannal, ki a czimet „honoris causa“, mint a mükifejezés mondja, kapta. E szédelgés koronája bizonnyal az „M. P. Master o. Penmanship“ czim, (az irásmüvészet mestere), melyet egy kentuckyi egyetem osztogat.

— **Virchow**-jubileum. Virchow Rudolf, a hirneves természettudós, az összel fogja berlini egyetemi tanságának 25 éves évfordulóját megünnepelni. Virchow különben már 1847-ben kezdte fölolvasásait, de az 1848-iki zivataros események őt is magukkal ragadták. A reactió emberei Virchowot is „meg akarták rendszabályozni“, de tudományos hirneve már ekkor oly fényes volt hogy csakhamar 1856-ban visszahelyezték egyetemi tanszékébe. A sejtről és a sejt átalakulásáról kifejtett nézetei, továbbá kutatásai a „sejt érzékenységéről“, forduló pontot képeztek az orvosi tudományban. A trichinre vonatkozó fölfedezései pedig népszerüvé tették nevét. Rendkivüli érdemei vannak ezenkivül az összehasonlitó anthropologia, a koponyatan és a pathalogia terén. Politikai charakterénél fogva is általánosan tisztelt egyén, mint oly férfi, ki meggyőződésétől egy hajszálnyira sem tért el soha. Virchow 25 éves tanári jubiliumával egyidejüleg (október 13) születésének 60 évfordulóját is ünnepli. Az ünnepélyességeket Berlin városa fogja rendezni. Az egyetemi tanárok is nagyban készülődnek, hogy szeretett collegájuknak s illetőleg tanáruknak kettős ünnepét minél fényesebben megüljék.

CSARNOK.

A Kickleburyek külföldön.

Thackereytől.

(Folytatás.)

— S tudja ön, folytatá a lányka, hogy ön azokért a nagy ismereteségeiért egészen elhanyagolt engem az utolsó két hét alatt.

— Knighlsbridge lorddal kellett sakkozgatnom, a ki köszvénybe szenved.

— Meg örökösen az amerikai hölggyel theázgatni; maga verset irt neki az albumába, meg a Lavinia albumába. S mikor láttam, hogy ön egészen elvetett engem, hát-hát . . . Igen, a bátyám nagyon szereti, hogy igy van. Hicks kapitány is nagyon szereti önt, azt mondja, hogy ön nagyon sokat mullattatja őt, igazán“, szólt a kis hamis démon. S aztán mintha utóiratot csatolna leveléhez, mely a tulajdonképeni okot rejtette magában, a mért irni kezdett, tovább folytatá:

— Ugy-e? ugy-e, nem mondja meg mamának? Lesz olyan jó? A bátyám akarja ugy.“ S én megigértem neki. Ő elszaladt, kacsóját felém csókolva. S én egy szót se szóltam Kicklebury ladynek s egész Noirbourgban mindössze ezer ember ha tudott valamit róla, hogy Kicklebury kisasszony s Hicks kapitány jegyesek.

S most hadd kezdjek az erényeikben elbizakodottaknak egy igen melancholicus történet elbeszéléséhez, hadd alázzák még magukat s hadd jusson eszükbe, hogy a ki köztünk legtökéletesebb, még az is eleshetik. Kicklebury nem volt tökéletes. Részemről nem kárhoztatom eljárását. Egy kissé kelleténél több időt s több pénzt vesztegetett Lenoir játékasztalánál, mint rája néz ve tanácsos volt; s az egyetlen, mit sietett barátunk sohse vesztett el, jó humora volt. Ha a szerencse istenasszonya meglebbenté gyors szárnyait és tova repült, ő csak nevetgélt a tova röppenő szárnyak felett; s egy-egy tekercs vesztése után csak oly vidám tánczuba s nevetésben láthattad őt, mintha mind nyakig pénzben állott volna. S valóban volt is évenkint öt ezere, mi anyjának állitása szerint a Kicklebury-birtok jövedelme volt. De ha ez ötezer évi jövedelemből az özvegy járadéka, meg a fiatal hölgyek illetékei és a zálogbirtok-kamatok levonódtak, sajnálattal vallom meg, hogy a galans Kicklebury jövedelmét mindössze százak s nem ezrek szerint lehetett számitani; ugy, hogy minden fiatal hölgyre nézve, kinek fogatra van szüksége — s ugyan melyikük lehetne e nélkül? — a mi baronet barátunk nem épen a legkivánatosabb parthie volt a férj-jelöltek közül. Most akár azért, mert mamájának jelenléte megszakitá mulatásait, akár mert őnagysága bizonyos dolgai nem voltak inyére az ifju urnak, vagy, mert minden pénzét elveszitő a rouletteen s többel nem rendelkezett: annyi bizonyos, hogy két heti tartózkodás után, Noirburburgból Westphaliába utazott el vadászni Einhorn gróffal. Hicks-től a legnagyobb barátságban vált el; a baronetnek ponnija, a melyen ellovagolt, a kapitány urnak volt emlékajándéka. Sógorával, Milliken urral nem nagyon rokonszenvezett.

Milliken urat Kicklebury papucsnak szokta nevezgetni, egyátalán sohse volt nagyon bizalmas Lavinia nénje iránt, kinek költeményeit ő egyátalán édes kevésre becsülte, s ki annak idejében eléggé kinozzta, zaklatta őt franczia nyelv tanitásával, meg, hogy mindenfélét pletykált róla mamának, mikor Kicklebury iskolásgyermek korában szünidőre haza-hazarándult. Ellenkezőleg a baronet s Fanny kisasszony közt a legszorosabb vonzalom látszott uralkodni. Fanny kisasszony rá-rávetemedett egy kis fillentésre, hogy a mama előtt eltakargassa bátyjának baklövéseit; ha baja esett, ugyancsak meg-megsiratta, kivált ha a zöld asztalnál sokat kártyázott el; s mikor Tamás ur eltávozott, a kis lélek öt louis d'ort csusztatott markába, ennyi volt összes pénze, mert a mint láttuk, anyjának szépen megfizetett a maga részeért — s ugyan a kis keztyücskék, meg divatárusnői számlák kiegyenlitése után, nem ugyan sok maradhatott fent a kétszáz fontnyi évi jövedelemből. S mikor meg hallotta, hogy Hicks kapitány bátyjának pénzt kölcsönzött, felment hozzá s igy szólt: „Köszönöm, Hicks kapitány!“ s oly hevesen rázott kezett a kapitánynyal, hogy azt hiszem, nem volt boldogabb halandó ennél a ficzkónál: a papája, mondtuk, Bedford Row-ban volt terhetős ügyvéd. Ej, haj, én csak néztem, néztem, milyen a világ folyása. A madaraknak énekelniök, s a virágoknak kiviritniok kell, ha a tavasz beköszönt.

Mrs. Milliken a maga betegeskedő mivoltában felhasználta helyzete előnyét s mindig maga körül tartotta kedves férjét, olvastatott vele magának, orvos után szalaszgatta vagy szendergő álmaira vigyáztatott fel stb. stb. Maga Kicklebury lady ugy találta, hogy ennek az ifju párnak kissé egyhangubb az élete, mintsem ő szerette volna, s örömest magukra hagyta őket Fannyval egyetemben (Hicks kapitány nem ritkán bejárogatott hármukhoz theára), mig őnagysága a Redoute-ba ment zenét hallgatni vagy ujságot olvasni, vagy egy-egy whist-partiet játszani.

Noirburgban az olvasóterem közvetlen a játékszoba mellett volt, melynek ajtai folyton nyitva állottak. Kicklebury asszony, ujsággal kezében át-át szokott jönni egyszer-másszor ebbe a játékhelyiségbe s nézegette, mint játszanak.

Emlitettem volt, egy kis orosz fiucska, — egy incifinczi gyereket, kinek arczán a leggondosabb értelmesség s jó kedv ömlött el, kinek szülei elnézték, — hogy annyit játszodjék, a mennyi neki tetszik; s ki egyik zsebéből bonbonokat, másikból meg Napoleond'orokat szedegetett elő, s egész ördöngös szenvedéllyel látszott birni a játékasztalnál.

(Folyt. köv.)

A „Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Washington, szept. 20. Garfield elnök ereje nem gyarapodott. A javulásnak semmiféle tünetei nem mutatkoznak. A beteg állapota most ismét komolyabb és válságosabb, mint valaha volt. Ereje lassanként csökken. Az utolsó lázborzongás igen heves volt és mintegy husz perczig tartott. Az orvosok igen komolynak tartják állapotát. Az elnököt ökörvérrel táplálják.

Páris, szept. 20. A párisi hirlapok biztosnak mondják, hogy a kormány elhatározta, hogy okt. 17-ére fogja a kamarákat összehivni. A Ferry-kabinet le fog mondani. Az egybegyülési felhivás közzé tételének napján fog majd az uj kabinet megalakulni.

Hága, szept. 20. A németalföldi országgyülést megnyitották. Az udvari gyász miatt a királyi bizottság elnöke olvasta fel a megnyitási beszédet.

Pécs, szept. 20. Szende honvédelmi minister a zárgyakorlatokra ide megérkezett.

Bécs, szept. 20. A „Pol. Corr.“ katonai tudósitója irja: „A magyarországi hadgyakorlatokon a honvédek minden szakértő és közös hadseregbeli társaik dicséretét is feltétlenül kiérdemelték. Tiszta meggyőződéssel lehet állitani, hogy a magyar honvédség kiképzése egyenlő fokon áll a közös hadseregével. Kitartásra, rendre és fegyelemre nézve semmivel sem áll hátrább a közös hadseregnél, s a honvéd huszárság müveletei, tekintettel annak sajátságos szervezetére, egyáltalában kitünőknek nyilvánitandók.

A „Politische Correspondenz“ táviratai.

Bécs, szept. 19. A „Pol. Corr.“ hadi tudositója a magyarországi nagy hadgyakorlatokról constatálja, hogy a magyar honvédekről az összes szakértők és a közös hadsereg főbbjei teljes elismeréssel szólnak. Nyugodt lelkiösmerettel mondhatjuk, hogy a magyar honvédek, kiképztetésüket tekintve, a közös hadsereggel egy rangban állanak. Ép ugy nem maradnak hátra attól kitartás, rend és fegyelemre nézve sem, sőt a honvéd lovasságot, tekintettel sajátságos organisatiójukra, egyenesen kitünőnek kell mondani.

A budapesti időjelző állomás értesitése. Kilátás a jövő időre: Lassan melegedő száraz időt várhatni továbbra is, mely keleten derült, nyugaton felhőssel változó lesz.

A budapesti árutőzde hivatalos árjegyzékei.

1881. év september hó 19.

Ára 100 kilogramnak Budapesten.

Buza: Bánsági — frt. kr. Tiszavidéki —. frt. — kr. 12 frt 50 kr. Pestvidéki 12 frt 75 kr. frt kr. Fehérmegyei 12 frt 50 kr. 12 frt 75 kr. Bácskai — frt. — kr.

Magyar rozs 8 frt. 50 kr. 8 frt 80 kr. Takarmány 7 frt. 50 kr. 7 frt 70 kr.

Árpa: 9 frt 40 kr. 10 frt 40 kr. Maláta 7 frt 60 kr. 7 frt 70 kr.

Magyar zab: 6 frt 95 kr. 7 frt — kr. Bánsági 6 frt 85 kr.

Tengeri: 6 frt 95 kr. 7 frt — kr. másnemü 6 frt 85 kr. 6 frt 90 kr.

Repcze: káposzta bánsági 12 frt $^6/_8$ kr. 13 frt $^2/_8$ kr. — frt — kr.

Magyar köles: 5 frt 65 kr. 6 frt 10 kr.

Szokvány: buza tavaszra szállitandó 13 frt 25 kr. 13 frt 30 kr. Buza szept—októberre szállitandó 12 frt 50 kr. 12 frt 55 kr. rozs tavaszra szállitandó 13 frt 25 kr. 13 frt 30 kr. Tengeri szeptem.—október. 8 frt 57 kr. 8 frt 60 kr. Repcze káposzta aug.—szeptemberre szállitandó 13 frt $^5/_8$ kr. 13 frt $^7/_8$ kr. bánsági julius—juniusra szállitandó 7 frt 40 kr. 37 frt — kr.

Szesz (nyers) 100 liter százalékként 35 frt $^3/_4$kr $33^1/_2$ frt.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén

1881. sept. 6.

Magyar aranyjáradék	117.90
Magyar vasuti kölcsön	132.1/2
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	90.3/4
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	90.3/4
Magyar kel. va. államkötv., III. kibocsátás	108.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	95.3/4
Magyar földtehermentesitési kötvény záradékkal	98.
Temes-bánáti földtehermtesitsi kötvény	97.1/2
Temes-bánáti földtehermentesitési kötv. záradékkal	97.1/4
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	97.1/4
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötv.	
Magyar szőlődézsma váltsági kötvény	94.3/4
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	123.
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	113.1/2
Osztrák járadék papirban	76.60
Osztrák járadék ezüstben	77.40
Osztrák járadé aranyban	94
1860-ki osztrak államsorsjegyek	131.
Osztrák-magyar bankré szvény	827.
Magyar hitelbank-részvény	344.
Osztrák hitelintézet-részvény	353.
Ezüst	
Cs. és kir. arany	357
10 frankos arany	935.
Német birodalmi márka	57.45
Londonu) havi váltókért)	117.65
Magyar papir járadék	89.30

NEMZETI SZINHÁZ.

(**a nyári szinházban.**)

Kolozsvártt, szerdán, 1881. szeptember 21-én.

A FEKETE ORVOS.

Dráma 5 felvonásban, egy előjátékkal. Irták: Anicet és Dumanoir. Forditotta: Bereczky.

SZEMÉLYEK:

Fabien	Szacsvay I.
Saint Luce, lovag	Gyenes.
Barbantane	Szentgyörgyi.
Andre	Krasznai.
De la Rayncre marquisnő	Krasznainé.
De la Rayncre Pauline	Szacsvainé.
De Karadenk Aurelia	Glázer Hermin.
Lia, mulathölgy	Borovszki Matild

Kezdete **7** órakor. Vége **10**-kor.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKESY KÁROLY.

NYILTTÉR.*)

AMERIKAI FOGORVOS, FOGMÜVÉSZ

PERL JÓZSEF

American Dentist Dr. of. Dental Surgery.

Amerikában kiképzett plombeur, **körutjáról hazaérkezett**; rendel Főtér 26. sz. a. d. e. 9—12 ig d. u. 2—5-ig.

☛ **Szent-Mihály naptól kezdve átteszi mütermét a takarékpénztár uj épületébe** ☚

Saját készitményü elismert kitünő Szájvize és Fogpora kapható **Kolozsvártt**: Dr. Hintz György gyógyszertárában, Csapó Sándor, Dietrich S. és Gergely Ferencz uraknál. **M.-Vásárhelyt**: Hutflesz Károly urnál. **Gy.-Fehérvártt**: Csiki Imre urnál. Ára egy üveg Szájviznek 1 frt. 1 doboz fogpornak 60 kr.

400 2—*

*) E rovat alatt megjelenő czikkekért semmi felelősséget sem vállal. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 9808—1881.

Árlejtési hirdetés.

A kolozsvármegye házánál jelen évben szükségeltető javitások u. m. fedélcserép forgatás, ablak, szoba padozat javitás, festés, meszelés stb. f. hó 23-án d. e. 10 órakor a megye házánál tartandó nyilvános szóbeli árlejtés utján kifog adatni.

Kikáltási ár 679 frt 64 kr.

Árlejteni szándékozók a kikiáltási ár-5%át bánatpénzül kötelesek előre letenni, melyet vállalkozó, a vállalati összeg 10%-ra kiegészíteni tartozik.

A részletes feltételek és költségszámitás az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától,
Kolozsvártt, 1881. september 18-án.

Gyarmathy Miklós,
alispán.

(405) 1—2

Kiadó szállás.

A Nagy-utczában 29. szám alatt, a vasut és belváros központján, az emeletbe öt szoba, konyha, kamara, és pincze, akár egészben, akár két részre osztva, a földszinten pedig egy szoba, konyha, kamara és pincze, egy vagy több évre kiadó. Összvesen alkalmas az iroda, vagy pedig három, vagy négy katona tiszti szállásra is.

Értekezhetni ugyanott földszint jobbra a tulajdonosnál.

(403) 3—3

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvártt.
(Ezelőtt Veresr Dániel.)

Ki több nevezetes bécsi és pesti mühelyekben és gyárakban magát kiképezte, tisztelettel kivánja a nagyérdemű helyi és vidéki közönséggel tudatni, hogy minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MÜ-MUNKAK,

u. m. Virágtartó asztalok, Luszterek, a legujabb minták szerinti sir- és garádics rácsozatok, lépcsőzetek, csinos paluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

vasalások, mindenféle vastetőkhöz szükségeltető constructiók, villámhárítók,

finom zárak és templom ajtókhozi

czifrázott pántok

elkészitését vert vagy kovácsolt vasból, gyors, pontos és a legmérsékeltebb, — csaknem az öntött vasból készültekhez hasonló árakban kész elvállalni, s a vidéki megrendeléseket is elfogadván, azokat pontosan teljesiteni.

☛ Lakásom Kolozsvárt, Belszén-utcza 12. sz.
(Ezelőtt Veress Dániel.)

(305) 21—100 **Demjén Agoston.**

Sz. 27213.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. távirdaintézet 1882-ik évi oszlop szükségletét irásbeli ajánlatok alapján szándékolván beszerezni; felhivatnak mindazok, kik az alább kimutatott oszlop szükséglet akár egy, akár több tételének szállitására vállalkozni óhajtanának, hogy kellő bélyeggel ellátott irásbeli ajánlataikat legkésőbben f. évi oct. hó 8-án déli 12-óráig a közmunka és közlekedés ügyi m. kir. miniszteriumhoz V-ik (távirdai) szakosztályhoz (Budapest Mária-Valléria utcza 11-ik szám), vagy valamelyik m. kir. távirdaigazgatósághoz nyujtsák be.

Szállitásra csak is az 1881-iki november 15-től 1882. márczius 15-ig egészséges fenyő-tölgy vagy ákácz törzsfából készített, s az alább következő kimutatásban előirt mennyiségben $6^1/_2$ méter ($20^1/_2$ láb) és 8 méter (25 láb) hosszuságu felsőleg vékonyabb végükön héj nélkül mérve legalább 13 centimeter (5 hüvelyk) átmérőjü illetőleg 41 centimeter körfogatu ugyanott ékidomra levágott egyenes legalyazott s egész az ép fáig minden héjtól megtisztitott oszlopok ajánlhatók.

Előre is kiköttetik, hogy a fentebbi minőségek és méreteknek meg nem felelő oszlopok semmi szin alatt át nem vétetnek. Az alább következő kimutatásban meg vannnak nevezve a lerakási helyek, hová az oszlopok beszállitandók.

A szállitandó oszlopmennyiség legkésőbben 1882-ik év aprilis 1-ig a lerakási helyekre be kell hogy szállitva legyen. Az egyes lerakási helyeken, hogy hová rakassanak le az oszlopok, ezt annak idején a szállitók megkeresésére az illető kir. távirdaigazgatosák jelölendi ki. Ajánlkozók kötelesek 10% bánatpénzt készpénzben vagy állampapirokban vagy hiztositékul elfogadható magyar vasuti, elsőbbségi kötvényekben a budapesti országos és kerületi kir. távirda pénztárnál vagy más kerületi távirda vagy adóhivatali pénztárnál letenni, és a letéti nyugtát a z ajánlathoz csatolni. — A bánatpénz azon esetben, ha az illetőre nézve a fentebb megállapitott letétel nem volna könnyen lehetséges, rendes postai pénz — vagy értékpapir küldemény alakjában a szállitási ajánlathoz is hozzá csatolható.

Ajánlkozni kivánó közvagyonnal biró községek azon előnyben részesittetnek, miszerint ajánlataik elfogadtatnak, még akkor is, ha azok a magánzókra nézve előirt bánatpénz helyett egy a bánatpénz kétszereséről kiállitott az elöljáróság által aláirt az illető felettes hatóság által megerősitett biztositónyilatkozattal, melyben a biztositékul lekötendő birtok vagy vagyon meg kell hogy nevezve legyen, szereltetnek föl.

Az irásbeli ajánlatban határozottan megnevezendő, mely lerakási helyekre minemü fából való és hány darab oszlopot kiván ajánlkozó szállitani.

Az ajánlatban az egységi árak betükkel és számokkal kiirandók, valamint az is határozottan nyilvánitandó, hogy ajánlkozó a jelen hirdetményben foglalt feltételeket ismeri és kötelezőkül elfogadja.

Azon esetre, ha ajánlkozó csakis az ajánlatában felvett egész mennyiséget lenne hajlandó szállitani és nem egyszersmind az abban foglalt egyes vagy bizonyos tételeket külön is, ezt ajánlatában határozottan ki kell, hogy fejezze, ellen esetben ajánlata az egyes tételek külön szállitására nézve is kötelezőnek fog tekintetni.

Az irásbeli ajánlat lepecsételt boritéka: — „Ajánlat távirdaoszlop szállitására“ felirattal látandó el és a borítékon megnevezendő a bánatpénz minősége és értéke.

A kitüzött határidőnél későbben beérkező vagy a kellő bánatpénzzel, illetőleg az arról szóló nyugtával a kőzségek részéről a kellőleg kiállitott nyilatkozattal el nem látott irásbeli ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

Az 1881. évi oszlopszükséglet a következő:

Tétel	Lerakási hely	Darab 6·5 méter hosszu	Darab 8·0 méter hosszu
	I. Budapesti kerület.		
1	Budapest osztr. államvasut és 100 db. 10 méter hosszu.	50	1590
2	Szobb pályaudvar	50	500
3	Érsekujvár „	40	700
4	Szempcz „	—	650
5	Czegléd „ és 100 darab 10 méter hosszu	—	1340
6	Ballasagyarmat	90	—
7	Losoncz pályaudvar	140	10
8	Ipolyságh	90	—
9	Trencsén pályaudvar	200	10
10	Privigye	70	—
11	Baan	10	100
12	Vágbeszterce	50	—
13	Zólyom pályaudvar	360	30
14	Oszada	70	—
15	Feled pályaudvar	210	20
16	Rozsnyó „	180	10
17	Zsolna „	100	20
18	Rózsahegy „	100	30
19	Igló „	100	10
20	Késmárk	100	—
21	Turdossin	200	—
22	Tétény pályaudvar	20	340
23	Székesfehérvár pályaudvar	—	160
24	Ujszőny „	130	160
25	Győr „	80	230
26	Kis Czell „	200	20
27	Szombathely „	350	60
28	Veszprém „	170	30
29	Nagy Kanizsa „	270	420
30	Kaposvár „	280	—
31	Pécs „	120	30
32	Villány „	—	100
33	Duna Állomás „	90	—
34	Soroksár „	70	—
35	Ercsi „	—	100
36	Kun Szent-Miklós „	100	—
37	Paks „	—	100
38	Duna Székcső „	—	60
39	Tolna „	—	150
40	Kalócsa „	70	—
	II. Kassai kerület:		
41	Füzes Abony pályaudvar	200	65
42	Miskolcz „	160	70
43	Sátoraljaujhely „	500	140
44	Abos „	260	130
45	Kassa „	380	120
46	Püspükladány „	110	440
47	Nyiregyháza „	100	80
48	Nagy-Károly „	300	10
49	Királyháza „	700	80
50	Csap „	360	15
51	Nagy Mihály „	320	60
52	Debreczen „	360	—
53	Berettyó Ujfalu „	100	—
54	Vásáros Namény „	440	—
55	Tisza-Lök „	1040	—
56	Tisza Dob „	200	—
	III, Kolozsvári kerület:		
57	Rév pályaudvar	—	170
58	Csucsa „	70	90
59	Gyéres „	10	370
60	Kis Kapus „	90	300
61	Sósmező (Deés N.-Somkut	150	—
62	Szerethfalva „	90	—
63	Borgó Prund „	120	—
64	Szász Régen „	60	—
65	Maros-Ludas „	240	30
66	Piski „	280	200
67	Soborsin „	—	280
68	Sárkány	90	—
69	Székely-Keresztur	100	—
70	Oláhfalu	100	—
71	Csikszereda	100	—
72	Gyergyó-Sztr.Miklós	100	—
73	Sepsi-Szt.-György	120	—
	IV. Temesvári kerület:		
74	Szeged oszt. áll. vasp.	—	600
75	Szeged alf. vasp. udv.	480	20
76	Temesvár Józsefv. p. u.	400	730
77	Vojtek pályaudvar	350	50
78	Csaba pályaudvar	193	340
79	Zombor „	400	50
80	Ó. Moldova „	380	—
81	Török-Becse „	40	—
82	O Becse „	320	—
83	Szerb-Itebe „	70	—
84	Ujvidék „	120	10
85	Nagy Becskerek „	130	—
86	Pancsova „	170	50
87	Baja „	70	50
	V. Zágrábi kerület:		
88	Szent Roch pályaudvar	140	—
89	Gospic „	100	—
90	Zutaloqua „	150	—
91	Zengg „	80	—
92	Fiume „	110	10
93	Károly város „	70	50
94	Zágráb „	270	390
95	Zákány „	350	—
96	Sziszek „	—	160
97	Jassenovac „	—	260
98	Uj Gradiska „	170	140
99	Broód „	150	20
100	Theresienfeld „	200	10
101	Daruvár „	320	—
102	Eszék „	220	—
103	Szarvas „	—	150
104	Vukovár „	30	150
105	Hok „	90	20
106	Karloca „	40	50
107	Mitrovic „	120	60
108	Ráca „	70	—
109	Zupanje „	50	—

Budapest, 1881. szeptember 12-én.

(404) 1—2

Egy nagybecsü találmány méltánylása.

Legfelsőbb nyilatkozatok:

I. Vilmos német császár: „az ön pompás malátakivonata“, Ferencz József osztrák császár: „örömmel tüntetem önt ki.“ A szász király: „a királyné anyjának igen jót tesz.“ A dán király: „gyógyhatását tapasztaltam“ A meklenburg-swerini nagyherczeg, „elismerésemet.“

Gyógyjelentés.

Tekintetes ur! Nem mulaszthatom el ez alkalommal önnek tudomására juttatni, miszerint nőm az ön maláta-sörét már félév óta a legjobb sikerrel használja gyengeségi állapota és köhögése ellen; mert mig nőm már évek óta őszszel és tavasszal, daczára annak, hogy egész patika gyógyszereket fogyasztott el: mégis a leggyötrőbb köhögéstől kinoztatott s ereje egészen elfogyott, a malátasőr használata óta minden köhögéstől ment, s erőteljes kinézést nyert. Továbbra is fel fogja a a malátasört használni. Jelen bizonyitványomat azon megjegyzéssel állitom ki, miszerint én a malátasőr használatához igen kétkedve nyultam, most azonban annak határozott pártolója lettem.

Kérem 58 palaczk malátakivonat egészségi sőr és 12 zacskó malata-mellczukorkának a megküldését.

S.-A.-Ujhely, 1881. május 14.

Tisztelettel

Gross Róbert,
az osztrák-magyar északnyugati vasut inspektora.

Hoff János,

cs. kir. udvari szállitó **Bécs** Graben Bränner strasse Nr. 8.

Főraktárok: Kolozsvártt Biró János gyógyszerésznél és Gergely Ferencz, Ditrich Sámuel, Csiki testvéreknél. Brassóban: Jekelius Ferd., Eremias Demeternél; N.-Enyeden: Kovács József gyógyszerésznél; N.-Szebenben F. A. Reissenbergernél; Károlyfehérvártt: Mihelyes S. és Nagy József gyógyszerésznél; Medgyesen D. Chartmannál; Segesvártt: Schuszter Nándor gyógyszerésznél! Marosvásárhelytt: Bucher Miksa és Hutflesz Károlynál.

(392) 2—12

Fő-törzsorvos Dr. Müller-féle

Miraculo Injection-ja

ieehrk—öt nap alatt veszély nélkül meggyógyit mindennemü hugycső kifolyást, még a legidültebb esetekben is.

Raktáros: Karl Kreikenbaum, Braunschweig. Fennebbi szer rövid idő alatt **világhirüvé** vált és a legjelesebb orvosi tekintélyek által használtattatnak és ajánltatnak. (348) 8—9

Dr. Lengils Fr.
NYIR-BALZSAMA.

Már maga a növényi nedv, mely a nyirből foly, ha annak törzsökét megszurják, emberemlékezet óta, mint legkitünőbb szépitőszer ismeretes; de ha a nedv készitő utasitása szerint vegyi uton balzsammá készittetik, még csak akkor nyer majdnem csodálatos hatást.

Ha például este ezzel az arcz, vagy más valamely hely megkenetik már a következő reggelen csaknem észrevehetlen pikkelyek válnak le a bőrröl, mely ez által fényes, fehér és lágy lesz. E balzsam az arczon támadt ránczokat, himlőket elsimitja, ifju arczszint idéz elő; bőrnek fehérséget, lágyságot és frisseséget kölcsönöz; eltávolitja legrövidebb idő alatt a szeplőket, májfoltokat, anyajegyeket, orrvörösséget, atkát s a bőr minden tisztátlanságait.

Egy korsó ára használati utasitással 1 frt 50 kr.

Valódiságában csak Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utcza; Pozsonyban PISZTORY PELIX. Mihályi kapu; Temesvárott TARCZAY ISTVÁNNAL; Agramban SIGM. MITLBACHNAL kapható.

(391) 2—12

Kitüntetve Graz 1880.

Temesváry Mór

BUDAPEST,
Király-utcza I. br. Orczy-féle ház.

A legelegánsabb és legolcsóbb saját gyártmányu lábbelick a legnagyobb és leggazdagabb választékban.

NŐKNEK:

Eberlasting czugos topán, szivalaku félrámás talppal elegans facon	3 frt 30 kr.
Eberlasting czugos topán lakorral, erős talppal	3 frt — kr.
Bőr „ „ „ szögelt talppal	3 frt — kr
„ „ „ zerge vagy sagrin-bőr, szivalaka szögelt talppal	6 frt 60 kr.
Bőr czugos topán zergebőrből, préselt előrészszel sár és eső ellen	3 frt 40 kr.

URAKNAK:

Topánok sagrin vagy zergebőrből, erős talppal	3 frt 80 kr.
Topánok vichszos bőrből, erős srófolt kettős talppal	4 frt — kr.
„ bagaria bőrből, erős srófolt kettős talppal	4 frt 50 kr.
„ orosz bagaria bör erös srófolt kettös talppal	5 frt — kr.
„ kesztyübőrböl (Kalbskid) kitünö minöségü	5 frt — kr.
Regatta fél tepánok zerge vagy sagrin börböl	3 frt 30 kr,
Csizmák erös vichsz vagy bagaria börböl, srófolt kettös talppal legfin.	9 frt — kr.
Térdcsizma hátulvarrott csattokkal, kettös bagariabőrböl, háromszor srófolt talppal, vizmentes	9 frt 50 kr.
Térdcsizma hátulvnrrott orosz bagariából, háromszor srófolt kettös talppal, övszer nedvesség ellen	12 frt — kr.
Gyermekczipök vichs vagy sagrinböl	2 frt 10 kr.
Leány czipök eberlaszting vagy börböl	1.80—2.40 kr.
Gyermek czipök	60 krtól — 1 frt 20 krig.

Megrendelések utánvét vagy az összeg elöleges leküldése mellett eszközöltetnek, nem tetszö áruk készseggel visszacseréltetnek. Árjegyzék kivánatra ingyen.

(333) 7—10

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.